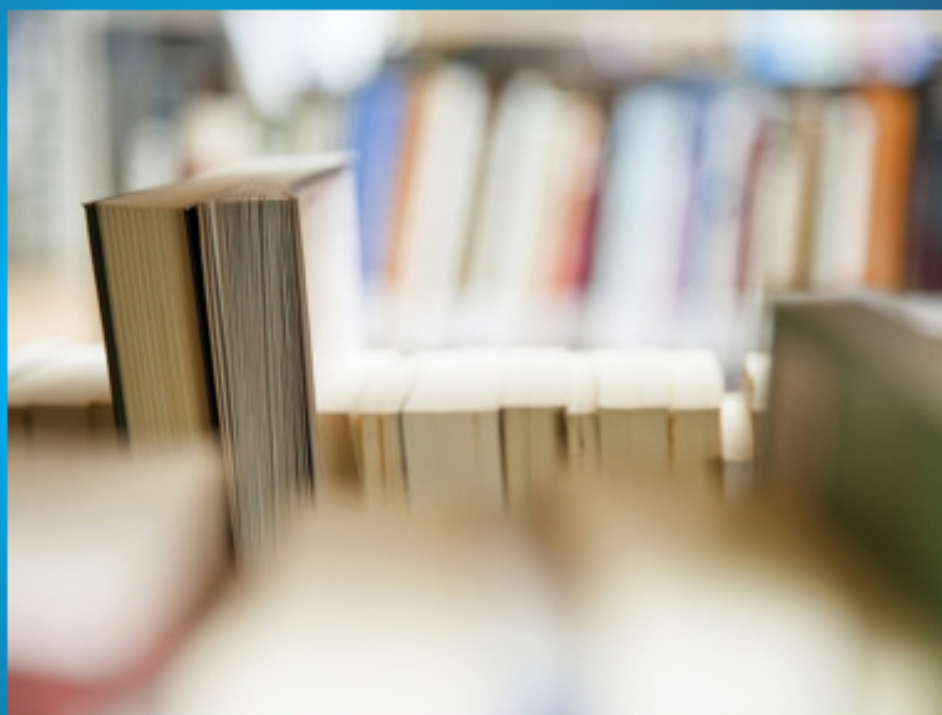

ŠKULTÉTYHO REČŇOVANKY

Zborník ocenených prác
XXVIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe

2019

**Banskobystrický samosprávny kraj
Hontiansko-novohradská knižnica
A. H. Škultétyho Veľký Krtíš**

ŠKULTÉTYHO REČŇOVANKY

**Zborník ocenených prác
XXVIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe**

Hlavný partner projektu

Projekt „Škultétyho rečňovanky“ z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia, ktorý je hlavným partnerom podujatia.

Publikáciu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.
Zborník reprezentuje výlučne názor autorov a fond nezodpovedá za obsah
publikácie.

Poďakovanie za podporu patrí spoluorganizátorom:
Mestu Veľký Krtíš, OZ Spoločnosti Augusta Horislava Škultétyho vo Veľkom
Krtíši, Literárnemu informačnému centru v Bratislave,
Vydavateľstvu FAMAart a Matici slovenskej.

© BBSK - Hontiansko-novohradská knižnica
A. H. Škultétyho Veľký Krtíš

ISBN 978-80-85577-49-5
EAN 9788085577495

Vyhodnotenie
XXVIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečnovanky“

Odborná porota: Ján Petrík, predseda
PhDr. Ľubica Kepštová, člen
Peter Gajdošík, člen

Počet súťažiacich spolu: 57
z toho poézia: 34
próza: 23

Počet súťažných prác spolu: 122
z toho poézia: 88
próza: 34

Celkový počet ocenených autorov 22

Z toho počet ocenených autorov Škultétyho rečovaniiek 16

Ceny Slniečka 2

Ceny Literárneho informačného centra 3

Cena JUDr. Petra Škultétyho 1

Slávnostné vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo
pod záštitou primátora mesta Veľký Krtíš
Ing. Dalibora Surkoša

**Zoznam autorov ocenených prác
XXVIII. ročníka „Škultétyho rečňovaniek“**

I. veková kategória

POÉZIA

1. Lehetová Kamila	ZŠ Košice, Drábová 3
2. Kollár Cyril Ján	ZŠ Gíraltovce
3. Bodnáríková Alžbeta	ZŠ s MŠ Pohorelá

Cena Slniečka

Jeleňová Ema	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
Strenková Tina	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa

PRÓZA

1. Strenková Tina	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
2. Kmec Daniel	ZŠ Gíraltovce
3. Majerová Juliana	ZŠ Gíraltovce

II. veková kategória

POÉZIA

1. Barnovská Mária	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
2. Arendáčová Elia	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
3. neudelené	

PRÓZA

1. Barnovská Mária	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
2. Ibrahimi Marianna	ZŠ Topoľčany, Škultétyho 11
3. Jenčíková Lucia	Gymnázium K. Štúra, Modra

Cena Literárneho informačného centra

Litavszká Vivien

ZUŠ Veľký Krtíš

III. kategória

POÉZIA

1. Šebestová Monika	Stredná odborná škola pedagogická
Modra
2. Langová Barbora	ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa
3. Martišková Magdaléna	Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. nov.

Cena Literárneho informačného centra:

Bajnóczyová Andrea

ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa

PRÓZA

1. Langová Barbora	ZUŠ J. Melkoviča Stará Ľubovňa
2. Tompošová Sára Mária	SZUŠ Fantázia, Svit
3. neudelené	

Cena Literárneho informačného centra

Valeková Radka

Bilingválne gymnázium M. Hodžu,
Sučany

Cena JUDr. Petra Škultétyho

Kladivíková Lenka

ZUŠ Veľký Krtíš

LEHETOVÁ KAMILA, 9 rokov

ZMRZLINA

Leto vyšlo spoza školy,
použilo zvonček malý.
Oznámilo všetkým spolu,
zatvárame každú školu.

Prázdniny sú veľmi blízko,
otvára sa kúpalisko.
V sparnom letnom popoludní
do tieňa si rýchlo sadni.

Zmrzlina vás všetkých láka,
čaká najmä na školáka.
Pozvi mamku, sestru, brata,
i každého kamaráta.

Vanilková najviac chutí,
chcú ju veľmi všetky deti.
I keď rôzne druhy majú,
citrónovej prednosť dajú.

Zmrzlina je predsa hitom,
správy o nej tiahnu svetom.
Hurá deti, sú prázdniny,
vychutnajte chuť zmrzliny!

MUCHOTRÁVKA

Muchotrávka bodkovaná
plače, stoná skoro zrána.
„Sukienku mi poškodili,
všetky huby vyzbierali.

Ostala som celkom sama,
veď som predsa krásna dáma.
Plno bodiek na sukničke,
ešte krajšie na hlavičke.“

„Poradím ti, muchotrávka,
ostala ti aspoň hlávka.
V lese sa ti lepšie dýcha,
zradí ťa raz tvoja pýcha.“

Sklopila hneď svoje očká,
na milého si vraj počká.
Bude pyšný na ňu asi,
keď uvidí toľko krásy.

MÔJ SVET

Mám záhradku, garáž, stromček,
k nim pribudne krásny domček.
Vystrihnem aj auto malé,
poveziem sa k novej škole.

Šlabikár ma v škole čaká,
už sa teší na školáka.
Hravo zvládnem abecedu,
jedničky sa sypať budú.

Budem rátať dva, tri, štyri,
nech sa nesú dobré chýry.
Sotva prejde rôčik krátky,
z detskej izby zmiznú hračky.

A hoci som dievča hravé,
rozmyšľam o svete práve.
Najkrajšie sú lúče slnka
a rodičovská silná láska.

MAMA

každý deň
mi prečesáva vlasy
aby som krásne vyzerala...
ľúbi
upratuje
dohliada...
rozdáva sa na všetky strany
jej nohy sa menia na skaly
keď večer unavená sadá
nikdy sa nestázuje
a ja jej vzdávam poklonu...

HRAVÉ LETO

Vyzulo sa leto hravé,
šantilo si bosé v tráve.
Tancovalo s vlčím makom
po poliach so zrelým žitom.

Aj včeličky prilákalo,
dobré rady všetkým dalo.
Včielka malá nezbednica,
od šťastia jej horia líca.
S letom sadá z kvetu na kvet,
chystá deťom sladučký med.

Od rána až do večera
po lúke sa poneviera.
Do úľa si nektár vláči,
na dnes jej to hádam stačí.

Leto vyzve do pohody,
svoje šaty na zem zhodí.
Červenou už v diaľke bliká,
pridá jahôd do košíka.

BUBLINA

Veľký sen ja veru mám,
poletím až ku hviezdám.

Nakreslím si bublinu,
ľahkú ako perinu.

Použijem farby sveta,
nech sa mi s ňou ľahko lieta.

Bude žiariť farbami,
ako mesiac nad nami.

Vetříček môj kamarát,
pomôže mi veľmi rád.

Zafúka on z celej sily,
začnú sa diať veľké divy.

Zanesie ma hore tam,
ku hviezdám i planétam.

Dedko sa len pousmeje,
vraví, že to ľahké nie je.

Babka tá sa trochu mračí,
vnukov nápad sa jej páči.

Nápadov mám celé more,
viac než je hviezd na oblohe.

NAŠA VLAST'

Domovina, naša vlasť,
čo v nej všetko môžeš nájsť?

Lesy, lúky, jazerá,
kto sa na ne pozerá?

Chodec, bežec, cyklista,
domáci i turista.

Hrady, zámky, múzea,
to je naša nádhera.

Dunaj, Tatry, Domaša,
to je krásna vlasť naša.

MOJE MESTO

Na prechádzke mojím mestom,
zdravím ľudí známym gestom.
Pozdravím aj pekára,
na stôl čerstvý chlebík dáva.

Z diaľky cítim vôňu kávy,
hrnú sa tam celé davy.
Je to celkom isto,
naše staré bistro.
Ponúka aj pre deti,

veľmi chutné bagety.
Za rohom sa pošta skrýva,
a tam more listov býva.
Ujo poštár zavčas rána,
plné ruky práce máva.

Kráčam ďalej veselo,
pozerám sa nesmelo.
Cez výklad si zvonček cinká,
žmurkne na mňa konvalinka.

Kvetinárka dobre vie,
čo srdiečko zahreje.
Potešia sa maminy,
keď dostanú kvetiny.

Na námestí pri fontáne,
ako je nám všetkým známe,
vládne radosť, detský smiech,
zelená sa všetko hneď.

Krása mesta, to sú lesy,
na čistinke srnka, líška kdesi.
Na mestečko hrdý som,
preto chránim každý strom.

BODNÁRIKOVÁ ALŽBETA, 10 rokov

MAMA

Denne vstávam skoro zrána
oddýchnutá, vyspatá.
Kto ma budí? Moja mama
láskavá a usmiata.

Vždy má veľa povinností,
no zvláda ich perfektne.
Aj keď nie vždy som poslušná,
zlé slovo mi neriekne.

Stále je príkladom, vzorom
každá mama pre deti,
ako slnko nad obzorom
stále jasne im svieti.

Bez nej život by bol smutný,
nemal by ťa mať kto rád.
Preto nikdy nezabudni,
vzdať jej vďaku tisíckrát!

HUBY A VODA

Huby, tie sú veľmi chutné,
bez vodičky sú však smädné.

Smäd uhasí najmä voda,
čo z oblakov na ne padá.

Keď prší, sa napijú,
potom rýchlo ožijú.
Ľudia si ich vyhľadajú,
do košíkov nazbierajú.

Tieto jedlé huby
každý človek ľúbi.
Uvarí z nich praženičku,
ba i chutnú polievocku.

MOJ VZOR

Mojím vzorom štúrovci boli,
veľa toho dokázali.
Za tú našu reč slovenskú
veľmi dlho bojovali.

Múdri oni byť museli,
národ oslobodiť chceli
spod útlaku veľkého,
bremena nechceného.

Bez nich by som netvorila
túto krátku básničku,
dodnes by som hovorila
len v maďarskom jazyku.

TATRY

Tatry – to je bohatstvo,
preto o nich píšem básne,
hoci niekedy aj trpia,
no stále sú veľmi krásne.

Štíty, plesá, ba i lesy,
to je naše bohatstvo,
nemíňať ho na zlé veci,
poviem o tom zopár slov.

Ja chcem vyzvať všetkých ľudí,
všetkých múdrych Tatrancov,
nech nehádzu do tej krásy
plné vrecia zlých plastov!

Radšej robte správne veci,
aby ste ju chránili,
tú prírodu našu krásnu
a ten odpad triedili!

JELEŇOVÁ EMA, 10 rokov

ZA SLNKOM

žlté listy zasiaté v čiernych slzách
hrubá stonka so zelenými srdiečkami
pripomína mi čas s prababkou
keď spolu oberáme ovocie uhorky a sny
semienka sa ukrývajú hlboko hlboko v zemi
ťahnu sa za slnkom
ako ja za maminou
keď som bola malá

NA BABKINEJ POVALE

sa krásne sníva
ako malá som si tam
kreslila obrázky
a teraz si tam rada čítam
keď si dám horúcu čokoládu
ktorá chutí ako prázdniny
moje myšlienky
sa rozpustia do vlastnej básne

x x x

strapaté vlasy púpavy
sa dostávajú do mojich štetcov
farbia ich na lúkovo
včela pristála na fialovom mede
plnom slnka
pripomína mi sklíčko okuliarov
s babkou každý rok zbierame
bylinky na čaj
korienok vždy necháme v zemi
aby sme sa mohli vrátiť aj o rok

STRENKOVÁ TINA, 10 rokov

JAR

sneh sa pomaly rozpúšťa
ako ľadová čokoláda
na teplej dlani
hmyz zase začína otravovať
z púčikov sa derú listy
ako zuby malého bábätka

na jar všetko začína

LETO

keď mi slnko opaľuje oči
majú čierne tričká dovolenku
keď mi neprekáža studená voda
a mám pokoj od školy

konečne otvárajú zmrzlinu

BAHNIATKA

sú huňaté
ako moja obľúbená červená deka
ako čerstvo ostrihané jahniatka
ich prútiky sú čarovné
ako z filmu Harry Potter

NA KONCI LETA

vietor spieva do rytmu hrablí
na suché lístie
more bolo večer sladké ako šťava z uhoriek
slnko sa scvrklo
nafukovačka vyfučala
blíži sa škola

STRENKOVÁ TINA, 10 rokov

Z MÔJHO DENNÍKA

Na florbale sme sa dobre nasmiali...

Seky nás rozdelil nefér. V našej skupine sme boli štyri dievčatá, v druhej päť. Navyše sme dostali obrovské spotené dresy a druhá skupina nie. Nikto nevedel, čo sa bude diať. „Ukážte, čo viete!“ Seky vytiahol bielu loptičku s dierkami a všetky sme vedeli, že ideme hrať florbal. Zobrali sme si z vreca hokejky. Behali sme sem a tam, snažili sme sa triafať do brány, oberali sme súperky a dávali fauly. Najprv som sa bála, že prehráme, ale potom som zistila, že je to veľká sranda. Dala som dva góly a kamoška Lily jeden. Ostatné vôbec nevedeli triafať do bránky. Rozmýšľala som dokonca, že budem aj na florbal chodiť. Myslím, že som bola v našej skupine najlepšia.

Byť brankárkou nie je až také vzrušujúce. V podstate iba sedím a dávam pozor, či loptičku niekto nestrelí do bránky. A to ma veľmi nebavilo.

Seky videl, že sa druhej skupine nedarí, šiel teda k nim. A DAL MI GÓL! Samozrejme, že sa radovali, a my sme boli nasr..., lebo šiesti proti štyrom, to nie je fér. Prehrávali sme tri štyri.

Keď bola brankárka Sára, sústredila sa iba na to, či má pekné stehná, alebo či sa jej nepokrčia legíny. A navyše, spolužiačka mi asi štyrikrát hokejkou vrazila do píšaly, dosť to bolelo. Držala ju, ako keby hrala golf. S nohami do X vyzerala úplne ako lemra. Ďalšia súperka mi strelila do stehna loptičkou, strašne to štípalo. Ešte aj Karin si vždy posúvala loptičku tak, že jej ju každý zobral. A sťažovala sa, že sme až príliš rýchle.

Zazvonilo... Šli sme na obed celé ubolené, ale šťastné.

Starý mohutný strom na mňa z diaľky pozeral... Vyzeral síce ako vráskavý, ale pritom láskavý dedo. Veľa ľudí by si myslelo, že ten strom je škaredý, ale mne sa páčil. Mal vyblednutú sivohnedú kôru, na konároch fľaky žltého machu, nízky hrubý kmeň a rozkonárenú, vetrom zničenú korunu. Mala som pocit, akoby mi niečo chcel povedať. Bežala som za ním a objala ho. „Pozbieraj tie odpadky. Nikto z nás, stromov, tu nemôže poriadne žiť,“ pošepekľal mi chrapľavým smutným hlasom.

„Prečo sú ľudia takí krutí? Prečo ničia prírodu? Keby tu neboli rozhádzané hnusné smradľavé smeti, už by tu rástli prvé jarné kvety,“ rozplakala som sa.

„Pozbieram bandu kamarátov a zorganizujem brigádu ešte pred jarnými prázdninami!“ pomyslela som si a zišla dole brehom a pod kríkom s červenými šípkami zbadala vrchnáčik od Relaxu. Na vnútornej strane vždy býva nejaký odkaz. Veľkými čiernymi písmenami tam bolo napísané NEVZDÁVAJ TO! V tej chvíli som vedela, že POMOC PRÍRODE sa mi naozaj podarí...

„Mám chuť na drink!“ pozvala som kamarátky k nám domov. Mixovali sme ešte nerozmrazené jahody s mliekom a všade sa nám to „rozpršalo“. Mama mi celý život hovorí: „Rozmýšľaj! Keď urobíš neporiadok, uprac ho a nič nezistím.“ Rieku kokteilu sme utierali obrúskami a pri tom sme si spievali pesničku od Aviciho. Keď sme ružovú gebuzinu odstránili, pustili sme sa do vychutnávania drinku. Pre Zuzku to nebolo dosť sladké, pre Lili dosť mliečne a pre mňa dosť kyslé. Aj tak sme to s chuťou vypili.

Na Messengeri sme točili videá. Menili si hlasy na tenké a hrubé, vrešťali a robili divné pohyby. Aj hovorili vtipy bez logiky. Dávali sme si na tvár smiešne efekty psa s vyplazeným jazykom, babičky s veľkými okuliarmi na retiazke a pankáča s tyrkysovými vlasmi a

smutnými ústami, ktorý vyzeral ako jašterica... od smiechu sme sa šúľali po zemi.

DALA SOM TO!!!

aj keď ma bolela hlava, akoby mi v nej bil zvon,
aj keď som sa to učila krátko – trošku dlhšie ako týždeň,
aj keď sa mi to učiť nechcelo a chcela som ísť von,
aj keď som bola zbitá ako pes a nič som nevládala robiť,
aj keď som to celkom dobre nevedela naspamäť,
aj keď som sa bála, že nevyhrám a je to neskutočne krásne,
aj keď som to nepovedala podľa mojich predstáv,
aj keď to bolo také jednoduché a pritom veľmi ťažké,
aj keď som súťažila za dve školy – s poéziou i prózou,
POSTUPUJEM ĎALEJ! Milujem Hviezdoslavov Kubín.

Ponorili sme sa do kníh. Boli sme v Martinuse. „Je to tu ako v Amerike s výhľadom na slovenské Tatry,“ s ústami plnými čokoládového drinku so zmrzlinou som napísala do zošita s recenziami na služby kaviarne... Konečne mi mama kúpila basketbalku. To nie je fér! Prší a stále prší.

„Korytnačky majú zasvinené akvárinko! Konečne ho musíme vyčistiť!“ povedala výstražne mama a vybrala hadicu na odsatie vody z akvatéria. Ja som urobila harmančekový čaj, aby sa korytnačkám preliečili zapálené očka. Medzitým mama strčila do vody koniec bielej hadice so sitkom, doniesla veľké žlté vedro a do ruky mi dala časť hadice s pumpou. Stlačila som ju asi desaťkrát a voda začala pomaly a sekane vytekať do vedra. Z pumpovania ma rozbolela ruka a už mi to ani nešlo odsávať, lebo na dne akvárika bol štrk a ťažko sa tá voda dávala preč. Ale mama to vyriešila. Nahádzala

do ďalšieho vedra kamienky a zbytok vody vyliala. Akváрко je dosť veľké, hádam ju nebude bolieť chrbát.

„Tina, nechaj to už tak. Je veľa hodín, ideme obedovať.“ Jedli sme rybu so zemiakmi a korytnačky nás pozorovali zo sklenenej nádoby. Ponúkli sme im rybu z taniera, aby ochutnali konečne aj niečo iné ako granule. Dlhو si ju nevšíмали, ale neskôr predsa len „pozobkali“. Veľmi sme sa z toho tešili. Ale rozhodli sme, že ešte niekoľko mesiacov im budeme dávať iba granule.

Na rade bolo kúpanie. Zubnou kefkou som korytnačkám vydrhla pancieriky. Nôžky, chvostík, pazušky aj hlavičku som im hladila vatovými paličkami, pokiaľ neboli čistulinké a voňavučné ako jarné kamilky. Niekde som sa dočítala, že natieranie rastlinným olejom pomáha pancieriku a je dobré pre rast korytnačiek. Tak som ich celé natrela....

Dávno som nebola s Laylou. Šla som na záhradu. Chýbala mi a určite aj ja jej. Keď som sa vrátila domov zo záhrady, doma bolo všetko čisté a voňavé. A korytnačky ŠŤASTNÉ. A ja tiež.

TAJOMSTVO LESA

Bol krásny slnečný deň. Prišiel som zo školy a zabehol k dedkovi, ktorý býva neďaleko nás. Ten mi oznámil, že sa chystá do lesa na huby. Neváhal som ani chvíľu a vydali sme sa na spoločnú cestu. Vyrazili sme smerom k rybníku.

Cestou som dedkovi rozprával zážitky zo školy. Mali sme peknú akciu "Na bicykli hravo- zdravo." Vyrozprával som mu, ako sme sa za doprovodu policajtov dopravili do susednej obce Železník. Tam sme si oddýchlí, nadesiatovali sa, na ihrisku zahrli futbal a znova s policajnou hliadkou sme sa vrátili do školy. Dedko mi povedal, že oni také akcie nemali, keď bol on školákom. Spev vtákov nás sprevádzal celou cestou, akoby sa miešali do rozhovoru.

Práve sme došli k lesu. Šli sme lesom, ale nedarilo sa nám.,, Asi sa tie dubáky pred nami schovali," povedal dedko. Zrazu sa vo veľkej tráve ukázala hlavička a hneď pri nej druhá. Potešil som sa, že som prvý našiel hríby. Čím ďalej som šiel, zdalo sa mi, že mi rastú pod nohami a volajú:,, Daniel, tu som!" Mne sa viac a viac otvárali oči a predo mnou dokonca celé dubákovské rodinky. Ani som si neuvedomil, že dedko pri mne nie je. Vtom čosi zašuchotalo, mihlo sa v kríkoch a ja som asi prestal dýchať. Išiel som si oči vyočítť. Predo mnou stála srnka. Pozerala sa milým pohľadom na mňa a ja som mal pocit, že sa mi to sníva. Nevedel som, čo mám robiť. Skríknuť na dedka? Nevyplaším ju? Čo ak má niekde mladé? Splašila by sa a ušla. Ak sa pohnem, zuteká tiež? Tak som tam stál ako z kameňa. Po krátkom čase strihla uchom a ušla do kríkov. Zrazu som začul za chrbtom zapraskať raždie a dedko, s úsmevom na tvári, stál za mnou. Až som

si vydýchol. „Statočne si sa držal, Daniel,“ povedal dedko a potľapkal ma po pleci, „som na teba pyšný.“ Ja som mal pocit hrdinu tiež. Pozrel som sa dedkovi do košíka a vrátil sa myšlienkami späť. Z môjho košíka sa tiež usmievalo zopár dubákov a hříbov. „No pokračujme v ceste,“ dodal dedko a ja som pochopil, že sa mám sústrediť opäť na dubáky.

Kráčali sme mlčky lesom ešte chvíľu do kopca a potom kúsok po hrebeni. Celkom sa mi darilo, no myšlienky sa vracali späť k srnke. Košíky sa pomaly naplňali a dedko povedal, že je čas na oddych. Vyšli sme na kraj lesa, usadili sa a občerstvili. Započúvali sme sa do zvukov lesa. „Aký je les krásny a voňavý!“ vyhlásil dedko. A ja som dodal: „Aj tajomný a plný prekvapení!“ Dedko naznačil, že máme byť ticho. Z lesa na čistinku vyšla srnka s dvomi mladými. Boli utešené, popozerali sa po okolí, no hneď ušli. Dedko poznamenal, že sa mi prišla ukázať, že nie je sama. Asi nás zacítili, lebo sme boli blízko, alebo ich vyplašila straka, ktorá práve preletela okolo nich. Tak sme sa pobrali ďalej. Dedko poznamenal, aby som kráčal pozorne, lebo tie naše na nás ešte čakajú. Mal pravdu, po spiatočnej ceste sme ešte zopár dubákov našli.

S plnými košíkmi a zaujímavými zážitkami sme sa vrátili domov. Príroda a život v lese má svoje čaro. S dedkom som sa rozlúčil a sľúbil mi, že cez víkend ideme zas. Teším sa, lebo sa pri ňom veľa naučím.

O MAČKÁCH PODNIKATEĽKÁCH

Bolo raz jedno úplne obyčajné mestečko. Na prvý pohľad sa ničím nelíšilo od iných miest. Ale to len tak na oko... V mestečku žila jedna starena, ktorej deti sa akosi po svete postrácali. A ona iba vedela, že jej Anča do Trantárie odišla, Jančo ten sa kdesi po Transilvánii túla a najmladší Vilo, ten sa jej akosi stratil a ani sama netušila, kde sa fláka.

A tá starena žila si sama, no až tak presne nie, lebo mala dve neposedné výnimočné mačky. Sára a Zara boli ozajže neposlušné mačky. Všetko, čo tá starena mala v chalúpke, jej tieto dve spoločníčky rozbili, zničili, porozhadzovali. Hotová katastrofa. A teda nečudo, že starene zostal už len posledný tanier, z ktorého jedávala a aj ten rozbili. Avtedy sa to stalo. Starena sa veľmi nazlostila, schytila ich najprv za uši a potom ich za chvost vyhodila zo svojej chalúpky. „Už sa mi nikdy neukazujte na oči, mačky nepodarené!!!“

Mačky blúdia, domov si hľadajú, hladné sú, lež šťastie ich obchádza. Nik o nich nemá záujem. I keď všade tvrdia, že vedia výborne loviť myši, nik ich nechce. Už ledva dávajú labku cez labku, z posledných síl oči otvárajú, lež každý pred nimi dvere zatvára. Prechádzajú ulicou. Krásne obchody ich lákajú vstúpiť, no vedia, že ich domov to nebude. Prechádzajú i okolo prázdnej predajne, keď tu zrazu Zara dostane nápad: „Sára, neuveríš, čo mi napadlo. Čo keby sme sa tak stali podnikateľkami?“ Sára bola nadšená touto myšlienkou. Veď podnikanie v dnešnej dobe je veľkým hitom. A predsa nič náročné si to nevyžaduje a peniažky sa len tak sypú. Sára už v myšlienke rákala

všetky chutné konzervy, na ktorých si pochutná... Dá si s klobáskovou príchuťou, tunikaovou, kuracou a ešte i

Hneď súhlasila i keď ešte nevedela podrobnosti. „Budeme piecť zákusky,“ navrhla Zara. Otvorili dvere do predajne, obliekli si zásterky, na ktorých boli nakreslené chutné mafiny a začali piecť. Nakúpili všetky potrebné suroviny, obchodík nápadito vyfarbili a hneď vymýšľali dobrôtky, ktoré budú zákazníkom ponúkať. Mali jedno šťastie. A to to, že na internete našli návody a postupy na všetko, čo si len zmysleli. Lebo po pravde, doteraz boli zvyknuté, že robiť nemuseli nič. A tak sa tešili ako skvelo im ide robota od ruky. Svoje výtvary i nápadito pomenovali ako: „Sivý sen. Mačkin jazýček. Myš v malinovej omáčke. A mnohé podobné.“ Všetko by bolo senzačné, nebyť toho, že ľudia, ktorí vyšli z ich cukrárne hneď pocítili bolesť brucha. A maličké deti i kričali: „Au, au, bolí ma bruško!“ Stávalo sa i to, že ľudia skončili v nemocnici. A to už prečo? Lebo do každého koláčika pridali jednu chutnú myšku. Lenže Sára a Zara, tieto naše podnikateľky, to netušili. I keď koláčiky vyzerali výborne, predsa jedného dňa ich predajňu navštívila akási kontrola, ktorá im ich vychýrenú predajňu zatvorila a ešte i dala pokutu, ktorú by mali zaplatiť. A tak týmto dvom mačkám nezostávalo nič iné iba švihnúť a rýchlo zmiznúť. A uvedomili si, že podnikanie nie je asi také jednoduché, ako na prvý pohľad vyzerá. Ale to už boli v inom meste, v ktorom ich nik nepozná.

BARNOVSKÁ MÁRIA, 15 rokov

x x x

každú nedeľu
rozprestrela zelený obrus
s fialovými kvetmi
dva tanieri
dva príbory
dva poháre

obeduje sama

x x x

topím sa
niekde medzi hladinou a dnom
slová sú slané
štípu
zatváram oči
mlčanie ako ľadová voda
neviem čo bolí viac

x x x

skladám sa
zo starých rozbitých hračiek
zo stránok z časopisov
z vyškrtnutých slov v básni
rozbíjam škrupinu
ktorá mi bránila dýchať

potrebujem nové ráno

x x x

najradšej kreslím
do múky
rozsypanej po zemi
ležím v obrazoch
zanikám
z okna vyhodím klavír
tiene a tvoju vôňu
povysávam z podlahy
svoje sny
vo dverách

prieval im nesvedčí

ARENDÁČOVÁ ELIA, 13 rokov

x x x

oblaky roztratené
po celom svete
rieka
jej krv
sú dravé lesné pramene
stromy a konáre
vsadené do zeme
ako noty
vytrhnuté z Bachovej piesne

do listov každý rok
vtisne svoju pečať
a nechá tam stopu

až kým sa táto doba
nestane pravekom

srdce prírody býva
v korunách najvyšších stromov

prvá hodina cvalu

tvor oťažív
mám vrytý v rukách

v rýchlom cvale
nedokážem rozmýšľať

ešte letím
napriek tomu
že o chvíľu ma čaká
pád

BARNOVSKÁ MÁRIA, 15 rokov

PEKNÁ, MÚDRA, AJ VARIŤ VIE

Keď som bola menšia, mama mi rozprávala, že keď je na mňa niekto nahneváný, je to ako držať pohár vo vystretej ruke pred sebou. Pohár je ľahký a ani časom sa je váha nezmení. Ale mne sa bude zdať, že je čím ďalej, tým ťažší. Až ho nakoniec neudržím a vypadne mi z ruky a rozbije sa. To v preklade znamená, že priateľstvo s dotyčným človekom po nejakom čase skončí. A preto by som sa mala snažiť pomeriť sa.

Boli to karamelové burizony. Moje obľúbené. Nerobili sme ich často. Možno aj preto boli také výnimočné. „Choď miešať cukor!“ požiadala ma mama. Pretože ona mi nerozkazuje, ona ma žiada. Ale z vlastných skúseností viem, že jej žiadosti fungujú ako rozkazy. Buď to spravíš, alebo máš problém. Pozerala som sa na hnednúci cukor na dne hrnca. V jednej ruke varecha a v druhej rukavica, ktorou som si pridržovala ucho hrnca. Stála som v našej drevenej kuchyni. Každá polička bola z masívu, pretože moji rodičia sú prehnaní nadšenci prírodných materiálov. Ešte šťastie, že nebývame niekde v jaskyni a neraňajkujeme púpavy. Keď konečne dospejem a budem si zariaďovať vlastnú kuchyňu, bude vyzeráť úplne inak. V prvom rade budem mať vyššie linku. Toto aj mama vyčíta otcovi. Vraj chcela linku o 14 cm vyššiu ako tú, ktorú jej dal spraviť. Otec povedal, že mamu plne rešpektuje, ale že nie sme miliardári, takže ju nemôžeme meniť každé dva mesiace. Otec odvtedy drží pohár.

Ruka ma už od miešania začínala bolieť. Zrazu som pocítila také zvláštne teplo. Pozrela som sa dole, teda na miesto, kde som čakala, že bude moja ruka v rukavici. Namiesto toho tam bola moja ruka v horiacej rukavici. V mojom mozgu nastal skrat. Začala som trepať rukou vo vzduchu. Horiaca rukavica odletela na druhú stranu kuchyne. Ale vôbec nestratila na intenzite. Namiesto toho sa chytila aj linka. Stála som tam ako obarená a pozerala, ako nám pomaly horí naša drevená kuchyňa.

Našťastie, mama niečo začula a pribehla sa pozrieť, čo sa deje. A keďže mamin mozog fungoval normálne, podarilo sa jej to uhasiť skôr, akoby nám zhorel náš drevený dom, a my by sme sa museli naozaj presťahovať do jaskyne. Nakoniec to nebolo až také vážne. Zhorela len jedna polička a ďalšia bola obhorená. Zdá sa, že mame to až tak neprekážalo, pretože dostala svoju o 14 cm vyššiu, celkom novučickú linku a otec konečne položil pohár. Myslím, že mám veľmi tolerantných rodičov, pretože napriek tejto udalosti sa neboja vpustiť ma do kuchyne. Veď každý z nás sa predsa učí na vlastných chybách.

HRDINKA

V ten deň bola u babky.

Babku má rada, aj keď je tučná a veľa kričí.

Babka má veľa zvierat a obrovský dvor.

Babka má sliepky, aby jej znášali vajíčka.

Babka má kravu, aby mala mlieko.

Babka má ovce na vlnu.

Babka má dedka, aby sa staral o jej zvieratá.

Najviac sa jej páčila babkina spálňa. Hneď pri posteli mala toaletný stolík. Celý bol zalepený obrázkami svätých a obvešaný ružencami. Do hornej poličky si odkladala lieky. V spodnej mala

vlnené ponožky, ďalšie ružence a obrovskú kopu sladkostí. Jej obľúbené boli karamelky. Tými bola vždy zásobená.

Babka mala určite sladké sny.

V ten deň tam bola s bratom. Volá sa Miško a je starší o 2 roky a 3 mesiace. Chodí už do školy a je veľmi múdry. Naučil ju, že keď bude často jesť babkine karamelky, dostane hľísty. Hľísty sú veľké dážďovky, ktoré bývajú v bruchu a jedia karamelky. Dážďovky nemala rada.

Babka jedla veľa karameliek.

V ten deň babka povedala, že sa naučia niečo nové.

Rada sa učila od babky.

Vedela robiť všetko.

Vedela dokonca šepkať.

Stáli na záhradke s motykami.

Babka povedala, že idete prekypriť pôdu.

S motykou sa zahnila za hlavu, potom ju zapichla do zeme a pritiahla si ju späť.

Vyzeralo to jednoducho.

Začali ste pracovať. Každý dostal pásik záhrady, ktorý mal prekypriť. Babka bola rýchla a hneď bola pár metrov pred vami. S Miškom mali úzke pásiky hneď vedľa seba. Motyka bola pre ňu ťažká. Zahnila sa za hlavu a zapichla ju do zeme. Zahnila sa za hlavu... a pocítila, akoby do niečoho za sebou uderila zadnou časťou motyky. Obzrela sa. Miško ležal na zemi a držal sa za hlavu. Spod ruky mu tiekla krv.

Babka sa tiež obzrela. Bola už niekoľko metrov pred vami. Začala kričať: „Ty jeden malý fagan, čo tu vylihuješ na roli. Veď si

ešte poriadne nič neurobil. Vstávaj, ty decko nepodarené, lebo budeš celý špinavý!“

Plakala: „Babka, ale veď on umiera!“

Ruky sa jej triasli. Kľačala pri ňom a plakala.

Nebol to práve dokonalý brat, ale bol jediný, ktorého mala.

A teraz ho asi zabila.

Zabila.

„Miško, keď som ti hovorila, že si hlúpy somár, klamala som.

Si môj najlepší brat! Len, prosím, neumieraj!

Miško! Povedz niečo!“

Babka zobrala Miška na ruky a bežali ste do izby.

Babka otvorila veľkú fľašu, ktorá smrdela ako pokazený čaj.

Najprv si z nej odpila a urobila grimasu. Potom v nej namočila handričku a prikladala ju Miškovi na čelo. Konečne si uvedomil, čo sa deje a rozplakal sa.

V ten deň mu babka zachránila život.

SILNEJŠÍ PREŽIJE

ČAKANIE

Je sobota. Konečne voľný a bezstarostný deň, kedy môžem spať do dvanástej, čo dodržiavam presnejšie, ako príchod do školy o ôsmej hodine ráno. Stojím pod vchodom a užívam si posledné slnečné lúče pri čakaní kamarátky Laury. Všade poletujú pavučiny a pavúci si užívajú prvý aj posledný let. Tí, ktorí prežijú. Ako u nás v škole. Základné pravidlo prežitia je byť zlý, lebo silnejší prežije. Stačí, že pavúka zle odfúkne vietor, napríklad do okna nášho bytu a skončí svoj úbohý život v terárii môjho gekona Toma, alebo ako jednohubka v akváriu medzi korytnačkami Žofkou a Drobcom.

BOJ O PREŽITIE

Tak ako pavúky bojujú o svoj život, tak bojujeme o svoj život aj my v škole. Laura je na to odborníčka. Podľa akéhosi nepísaného pravidla ju všetci poslúchajú a nikto sa jej neodváži odporovať. Možno len Mišo, ktorý je od nej o tri hlavy vyšší a tvár má posiatu podľa triedneho slovníka...j...vyrážkami. Je najväčší odborník na dospelácky slovník a my všetci od neho nasávame nové slová, ktoré vieme, že nemáme používať...aspoň pred učiteľmi a rodičmi nie. Takže Mišo je vodca chlapčenskej časti a Laura dievčenskej - teda aspoň tej časti, ktorá nechce stráviť celý školský život niekde v kúte. Tak ako Nina. Nina je výborná žiačka, ale radšej ako chlapcov alebo ohováranie má bábičky a zvieratá.

"Mia, dnes tu je nuda." hovorí mi cez prestávku Laura. "Mišo ma veľmi nahneval! Chcela som mu dať facku, ale bojím tých jeho...j...vyrážok! Musím sa mu pomstiť! Mám plán, ale pomôžeš mi, však?"

"Jasné! BFF, nie?" vedela som, že to bude zas niečo zlé. Ale Laure nesmel odporovať nikto. BFF je skratka pre najlepšie priateľky a zrada sa trestá. "A čo chceš spraviť?"

"Vieš, ty si taká šikovná. Napíš nejaký brutálny zamilovaný list. Pošleme ho Mišovi akože od...Niny. Nájdí niečo na internete, niečo si vymysli, ale napíš ho ešte dnes v škole. Stihneš to, však?" Laure žiarili oči od zloby.

"A mám na výber?" spýtala som sa, ale to už Laura splietala ďalšie intrigy s Ivanou. Tak som si sadla do poslednej lavice, potajme zapla mobil a na internete hľadala motiváciu.

LIST

Drahý Mišo!

Možno si si to ešte nevšimol, ale veľmi sa mi páčiš. Vždy keď ťa vidím, roztrasie sa mi srdce ako pokrievka na hrnci pod parou. Keď si pri mne, tak som omámená tvojou vôňou, ako keď prdne sused vo výťahu. Skutočne ťa veľmi milujem. Tak ako verše mojej knižnice. Topím sa v nich každý deň a nesprestanem, kým nebudeš milovať aj ty mňa. Môj život bez teba nemá zmysel. Ak moja láska nebude opätovaná, hodím sa pod rozbehnutú sliepku. Ale ja cítim, že miluješ aj ty mňa. Keď ma budeš aj ty ľúbiť, budem sa do konca života starať o tvoje pupáčky, ty môj pupáček. Budem ti stále viac deraviť rifle, aby si mal na nich aspoň toľko dier, koľko máš krivých zubov. Ale neboj sa, pôjdem s tebou aj k zubárovi ak sa ho bojíš, a on ti predpíše strojček. My dvaja máme budúcnosť!

S láskou!

AKCIA

"Máš to? Zachvíľku zvoní na poslednú hodinu. Potom to už nestihneme." Laura mi vytrhla list z ruky.

"Čo robíš? Ešte som ho nestihla podpísať!" upozornila som ju.

"Vyrob obálku, ja to rýchlo podpíšem, aby sme stihli!" prikázala Laura a zatiaľ sa okolo nej zhrnuli ostatné dievčatá a veľmi sa smiali, čo zaujalo chalanov.

"Čo vám je také smiešne? Ukáž čo to máš!" predral sa Mišo cez dievčatá k Laure. "To je trápne! Toto vám je také smiešne?" chytil knihu slovenčiny ktorú držala Laura v ruke a hodil ju na stôl. Vypadol z nej na zem list. Ostalo mi teplo.

"Tak sme trápne, daj nám pokoj!" povedala Laura a jednou nohou odkopla nenápadne list ku mne. Rýchlo som ho strčila do obálky a skutočne aj mne bilo srdce ako pokrievka na hrnci pod parou. Ibaže nemilujem Miša.

"Podpísala si to?" spýtala som sa Laury, ktorá mi len prikývla, rýchlym pohybom vytrhla list a schovala do knihy slovenčiny.

"Mišo, čaká ťa sestra pri jedálni, máš ísť za ňou!" vykrikla Ivana.

"Kašlem na ňu, nech príde ona za mnou!"

"Ale ona veľmi plače, že ju niekto zbil!" nedala sa odbiť Ivana. Mišo len použil jedno slovo z výberového školského slovníka a rozbehol sa von. Ivana zobrala Laurinu knihu, nenápadne z nej vybrala list a ešte nenápadnejšie ho šuchla Mišovi do tašky. Všetky sme sa začali veľmi smiať. Laura to má dobre zariadené. Nič nerobí sama. Našťastie zazvonilo na poslednú hodinu. Boli sme rozdelení na dve skupiny. Ja a Ivana sme išli do učebne a Laura bola v skupine s Mišom. Vedeli sme, že po hodine sa už nestretneme.

"O tretej prídem k tebe, čakaj ma pred vchodom! To už iste bude list prečítaný." mrkla na mňa a začali sme sa smiať.

ČAKANIE

"Grrrrrrg" vyruší ma v mojich myšlienkach grgajúci tínedžer s partiou detí vo veku turbulentnej puberty s reproduktorom v ruke. Veľkosť jeho tenisiek s jazykom olizujúcim chodník sa dá prirovnať veľkosti detských lyží, na ktoré ma mama nikdy nedokázala presvedčiť sa postaviť. Rifle pôsobili, akoby mu popri jeho hlasnom grganí ušlo aj niečo do gatí. Tričko vyzeralo, akoby vo svojej izbe zahádzanej neupratanými vecami niekde objavil oblečenie mladšieho brata. Jednoducho smiešne vyzerajúce prasiatko v lyžiach so stádom podobne vyzerajúcich individuí, ktoré sa snažia tváriť komicky drsne, krčia nosom a ústami do taktu hudby, ktorý počuje iste celé sídlisko, len oni nie. Chlapec pri mne zastal:

"To ty čakáš na Lauru?" spýtal sa tónom drsniaka a žul pritom žuvačku. Nos mu zdobila náušnica, ktorú by mu iste závidela nejedna krava. Na tvári mal buď zmytú, alebo zle nalepenú tetovačku. Na skutočné tetovanie iste nemal odvahu ani peniaze.

"Ty si kto?" spýtala som sa neisto a s odporom, pretože som sa zahanbila, že sa zastavil zrovna pri mne. Toto sú ďalší, čo plnia Laurine príkazy. Taká hanba! Dúfam len, že to nikto nevidí.

"Som jej sused, odkazuje ti, že nepríde a nemá ti ako zavolať, lebo sa jej pokazil mobil. Dobré cica? Odkázané, tak my ideme. Čaaaaau!"

"Čaute!" povedala som s túžbou aby rýchlo odišli a nikto ma nevidel s týmito zvláštnymi ľuďmi, aj keď ich museli počuť ešte kilometer ďalej. V tom som zacítila niečo studené a mokré na hlave. Klíma! Stála som priamo pod susedovou klímou. Začala z nej tiecť na mňa voda. Títo čudáci svojim smiechom prehlušili ich reproduktor a ja som zahanbene pozerala ako so smiechom odchádzajú.

DOMA

Znechutená zo susedovej klímy a Lauriných susedov som otvorila čokoládu. Niečo na ukludnenie. Hneď po čokoláde pôsobí na mňa antidepresívne mobil. Pozriem aspoň čo je nové. Zasvietilo mi upozornenie od Miša. Pridal niečo na instagram s mojou menovkou. Vyrázilo mi dych. Prsty sa mi roztriasli.

"Keď sa zaľúbi spolužiačka..." svietilo na jeho ploche a pod tým fotka listu. Podpísaná som tam ale bola ja! Laura ma podviedla! Preto neprišla! Preto poslala za mnou tých divných susedov!

Zrútil sa mi školský život. Viem, čo to znamená. Budem musieť byť ešte horšia ako zlá, keď chcem byť stále s Laurou BFF. Akurát už neviem, či to ešte chcem.

JENČÍKOVÁ LUCIA, 14 rokov

DUŠA

„Teda, Martin, naozaj sa divím. Čo sa ti porobilo?“ spýtala sa udivene mama.

„Ale, vstúpil som si do svedomia,“ odpovedal s úsmevom, podávajúc jej vysvedčenie s jednotkami a dvojkami.

Mama si pritúlila synčeka so slzami v očiach. Ešte pred tromi mesiacmi by sa jej vytrhol.

„Som na teba neskutočne pyšná, Tino. Dáš si zmrzlinu?“

Mama mu naložila riadnu porciu do misky. Tino poďakoval a vyšiel so zmrzlinou do svojej izby. Zavrel dvere. Prešiel okolo plagátu Cannibal Corpse a zakrytého zrkadla. Zvalil sa na posteľ.

Už sú to tri mesiace, čo má upratanú izbu. Tri mesiace poriadne nespál. Nebyť energetákov a kávy asi by sa podrezal. Tri mesiace sa poriadne učí. Tri mesiace pomáha mame, ako len môže. Tri mesiace nikoho nešikanuje. Tri mesiace nekope do psa. A predsa. Nestačí!

A teraz sa pýtaš, drahý čitateľ, čo sa stalo. Martin bol „šikanátor“: robil zle, kde sa dalo. Stalo sa to začiatkom marca, keď sa vrátil neskoro domov. Ako vždy mama naňho nakričala, on zakričal niekoľko škaredých slov naspäť, vbehol do svojej izby, buchúc dverami. Zapálil si a vtom jeho zrak pritiahlo zrkadlo. Bolo akési... iné. A naozaj. Zrkadlo neodrážalo Tinovu tvár. Formoval sa v ňom akýsi zvláštny tvar. A keď nabral svoj finálny obraz, Martin zvrieskol. Akoby videl ducha. Podlomili sa mu kolená, spadol na zem. Ale od zrkadla nemohol odtrhnúť pohľad.

Bola tam jeho tvár. Odporne znetvorená, akoby spadla do drtiča odpadkov. Všade jazvy, prázdne jamky, kde mali byť oči. Z úst mu padali zuby, z nosa vylietali muchy. V hlave mu znel odporný šum, neskôr šramot a výkriky.

Zbláznil som sa, prebleslo mu myslou. Ale čím dlhšie zvuky zneli, tým viac sa mu zdali povedomé. Takto kňučí pes, keď ho kopem... takto plače Zuzana, dievča, ktorému s obľubou robím zle... a toto je mamin plač... Rozoznal ich takmer všetky. Neskôr sa zvuky začali zlievať do slov. Tvoja... duša... TVOJA DUŠA.

Martin sa rozplakal. V zrkadle sa odrážalo všetko zlo, ktoré spáchal. Srdce mu tíklo ako divé, bol bledý ako stena. Rozbehol sa do maminkej izby.

„Mama!“ hodil sa jej okolo krku. „Prepáč, mami!... Prepáč!... hovoril zaskočenej matke.

A na druhý deň v škole: „Prepáč, Zuzka, už sa ťa ani nedotknem.“

A takto to pokračovalo ďalej. Ospravedlňoval sa, kadiaľ chodil. A nielen to. Aj pomáhal. Mame s nákupom. Začal sa učiť. Susede vymaľoval izbu. So psom chodil dennodenne na prechádzky. Upratoval si izbu, vypomáhal v domove dôchodcov. Dokonca začal Zuzke dvoriť.

Zvuky v jeho hlave boli čoraz tichšie a tichšie, až napokon zanikli. Obraz jeho duše sa menil: už mal oči, jazvy sa stratili a chrobáky tiež.

Milý čitateľ, ak by Martin nezačal konať, zošalel by. A preto konaj aj ty dobro: pomôž svojim rodičom, ospravedlň sa tým, ktorým si napáchal škodu. Lebo ver mi, Martin musel vykonať kus dobrej práce, aby mohol pokojne spať.

LITAVSZKÁ VIVIEN, 14 rokov

RUŽOVÉ OKULIARE

Padá hviezda...niektorý ju len obdivujú, ako ten starý párik čo sedí na lavičke a usmieva sa. Spomína na svoj život, na časy keď sa spoznali...No a iný si niečo prajú, ako dievča čo sa prechádza okolo a preje si „aby sa do nej konečne zaľúbil ten...“ nechápe, že je to zbytočné.

Ja som tu každý deň. Od smrti mojej kamarátky, ktorá bola ťažko chorá. Priala som si aby sa uzdravila. O pár dní na to. Opäť padali hviezdy. Vtedy som sa dozvedela, že je mŕtva. Moje pranie bolo zbytočné. Od vtedy každý večer sledujem ľudí, ako sa pozerajú na hviezdy.

Prajú si uzdravenie blízkych, vrátenie mami, alebo lásku... Nikdy sa mi to nesplní. Prečo všetci vidia len to svetlo? Nevidia temnotu. Akoby bolo nebo prekryté čiernou plachtou. A hviezdy sú len diery v nej. Keď padajú akoby ju niekto zašíval. Ako keď Sofia zašivala moje srdce keď mi bolo smutno.

Keď padá hviezda je to ako by niekto práve opúšťal tento svet a prial si ostať. Dnes by mala Sofia 14. A opäť noc. Padajúce hviezdy. Ťažké viečka...

„Čo keby sme urobili svet lepším? Nasadíme si ružové okuliare a noc bude dňom a temnota svetlom... svetlom... svetlom“

Vtom som sa zobudila. Lúče svítajúceho slnka žiarili do mojej poličky so spomienkami na Sofiu.

Svetlo zažiarilo na ružové okuliare, ktoré mi dala pred tromi rokmi. Večer keď som sa chystala do parku. Vzala som som so sebou okuliare. Keď som ich v parku nasadila. Čierna plachta zmizla

a hviezdy sa rozžiarili. A okrem premýšľania nad naivnými prániami ľudí som sa celý večer pozerala do neba. Hviezdy nádherne žiarili. Tak ako vždy Sofiine oči.

PÁN ZMRZLINÁR

Mami som doma. Ahoj Borisko nie si hladný?

Milý denníček dnes som bol na zmrzline. Pán predavač mi však oznámil, že majú zatvorené. Tak a teraz leží bez ruky vo svojom zmrzlinárskom aute. Do rána neprežije. Zobral som si na pamiatku jeho prst a teraz sa neviem rozhodnúť kam ho dám. Možno vedľa môjho obľúbeného plyšáka Oleka. Na druhý deň ráno ma zobudili hlasy....Otvorte prosím. Chceme Vám pomôcť. Poďte s nami. Nepochopil som ich, ale zobrali ma preč. Navliekli ma do nechutnej, škaredej košele, ktorá mala ešte k tomu naopak rukávy. Proste nemožný hotel. Aj jedlo tam bolo strašné. Personál v bielych plášťoch sa so mnou rozprával ako s mentálne narušeným vraj.... Teraz pôjdeme spolu za pánom doktorom on ti neublíži bla bla bla.... Hodnotím to na nula hviezdíček. Potom po mňa prišla mama. Mali síce problém s tým, že mám 43 rokov, ale nakoniec ma s ňou domov pustili. A dali jej o mne nejaký papier. Tento hotel sa snaží byť až moc oficiálny. Keď sme prišli domov mama mi oznámila, že už nemôžem chodiť von sám a vraj som mal veľké šťastie, že pána zmrzlinára stihli zachrániť tesne pred vykrvácaným. Dostal som aj nejaký nevkusný náramok na nohu.

Milý denníček je 02:04 a ja mám zasa chuť na zmrzlinu.

ŠEBESTOVÁ MONIKA, 17 rokov

CHLAST

Říkáš jen
můj táta chlastá
Říkáš jen
moje máma
chlastá
To je problém
říkáš že chlastá
ale proč nehledáš důvod.
Důvody utápění se v alkohole
jsou vážnější než mor.
Tak proč?
Proč nehledáš důvod.
Jen se stěžuješ.
Všichni chlastáme, tak začni i ty.

PROSÍM, PROMIŇ.

Často se ptám sebe sama
pročpak se potýkám s jenom
tak zlomenými lidmi.

Nemám otce,
nemiluje mě.

Má máma pije.

Nemám lásku,
tisíckrát mě podvedla.

Nemám nic a nikomu nevěřím.

Nevěřím v zítřky ani v dnešky už ne.

Zlomení

chci Vám pomoci celým svým srdcem
a celou svou duší

ale obávám se v mnoha případech

že přelepení vašeho srdce náplastí, pohlazení tváře nebo přelepení
duše nebude dostatečně mnoho.

Proto se užíráám pocitem
bezmocnosti kdykoliv se
užíráte vy pocitem zoufalství.

Chci pomoci,
ale už to není v mých silách.

Protože jsem sama zlomena.

STROM NADĚJÍ

sedím pod našim stromem
pod stromem
kde jsme se poznali
pod stromem,
kde jsme se v létě scházeli.
pod tím stromem
kde jsme se v zimě rozešli.
Sedím o rok později na to
pod tím stromem,
v tvé mikině
s tvou knihou
s myšlenkami na tebe
a nic to se mnou nedělá.
Jen se koukám na to místo
a vidím tam stíny,
které se smějí a také pláčou.
Volají po svých matkách
a svých bozích.
Nikdo je ale neslyší,
protože jejich matky už nejsou
a jejich bohové
pravděpodobně nikdy nebyli

TAXÍK

Sedím v taxíku a přemýšlím, že
Taxíky hrozne zvláště voní
voní jako nové zkušenosti.
jako nový lidé
nové ztracené duše toužící po
špetce pozornosti.
Jen si mě všimni drahá vílo.
Taky jsem
cítila tebe
byla v vzpomínkách na dni
když mi
slunce z okna hřálo do vlasů
když si
tenkrát zpíval tu píseň bez hlasů.
byla už skoro tma
purpurové nebe volalo po noci
kterou každý prožijeme v jiném dalekém koutě vesmíru ale přesto
tak blízko.
Taxíky smrdí.
a člověk vevnitř taky.
Převonění pán který jistě doufá že dnes v svém taxíku pozná svou
dívku

LANGOVÁ BARBORA, 17 rokov

z dreva

umelou rukou
sa dotýkaš snehu
aby si nedostal horúčku
a nezapadol medzi zvieracie stopy
hráš sa na líšku
pod konármi
a ja ťa naháňam
v letokruhoch

pri písaní sočky

na klávesnici už nevidno
pídjrká
pídménks
písmenká
počet slov: príliš veľa
v ruke stískaš chumáč vlasov
stlačiť povoliť stlačiť povoliť
zo stropu padá omietka
hodíš na ňu tlačiareň
a oplňuje ju tonerom
výslednú prácu poskladáš podľa očíslovaných strán zlepiš dokopy
lepiacou páskou a na prvú stranu
sa podpíšeš
autor: skrýva sa medzi parketami v podlahe

v spoločnosti

neprijímaš komentáre
od umelých opíc
zaseknutých v obrázkoch
nožnicami im striháš chvosty
a ukladáš ich na plastovú ulicu
cez plnú čiaru sa neobieha

dostala si kvety z papiera

také čo nedýchajú
ani nezvädli
strčíš ich do koša
a na druhý deň vyberieš
aby si ich mohla vložiť do vázy
s vodou
občas sa prichytíš
ako skúmaš ich vôňu
pretože voňajú
po mužskom parféme
a keď sa tlačia do záhrady
obsypeš ich hlinou
a čakáš
na ďalšie
origamy

MARTIŠKOVÁ MAGDALÉNA, 18 rokov

fatamorganické divadlo

a ďalšia len zelená

naše predtuchy

sa vrstvia

monotónne ustavičné

ako filodendróny

vo vestibuloch

skrútiš ďalší list

zahrdzavený skôr

než ho obrátime

na vieru

v nás

neodhadnuteľné diaľky

a čas sa nehýbe

cvrnkni prstom o šilt

ja odohrám sólo

v spomalených pruhoch prachu

serpentíny

stiahol si ma cez vydrané kvádre
až k mólu
za límcami mal zdrapy nábrežia

sme vyvzdychané piesty
dokonalá nemajetnosť

napätá som sarkastickejšia

prečesávanie parkoviska

bolo teloprázдне skôr
než diaľkové kužele
dopalicovali jej chrbát

2 rany jednou muchou

vytiahol si ich zo zapaľovania
a nezabudol pripomenúť
že z instantných žien
ti medenejú oči

BAJNÓCZYOVÁ ANDREA, 19 rokov

x x x

kroky kreslia uhlíkom
zalejú ťa do sépiových odtieňov
retušujú výnimočnosť
z nedostatkov
topia plaché názory
ako soľ v nechcenej káve

nevidiac za seba
začiernia aj hrebene azúrových vlín

x x x

za mrežami zaprášeného sveta
hryzú klásky bosé nohy
na mieste
kde sa vtáčie pierka chytajú za ruky
a vzduch hompáľa plody malín

chcem si zapletať vietor do vlasov
rozplývať sa
v abstraktnom vesmíre
až kým si nedoskladám sen

x x x

z naškrobených perín trčia bozky
rozsypané po javisku
zalial si ich karamelom
a zdúchol
veľmi lahodne
zamotaná v roletách
ťahám žiaľ za pačesy
nasiaknuté (antra)citom
tichá absurdita
chveje sa
fúka srdcu odreté kolená
až kým
nevyklíči moje nové JA

x x x

skľučuje ma pocit
vykresleného ticha
cez kľúčovú dierku
naťahuje svoje svaly
ako ti(e)-kajúce hodiny
keď hltajú stopy nočných konverzácií
a inscenujú prázdnotu
zaviatu do prachu

x

veční cestovatelia
po trajektórii nemej priamky
nesie sa
paralelne
on
pritancoval sa až do cieľa
a ja
dýcham nesmelosťou
paradoxne
blúdím v sebe samej

čakám kým sa nerozjasní

zatiaľ odčítavam
prežitie

LANGOVÁ BARBORA, 17 rokov

Z ODPADKOVÉHO KOŠA

Z odpadkového koša vyletelo všetko, čo si tam od minulého týždňa nahádzal. Nadvihol si ho, keď si už naozaj nevedel kde hľadať, a on sa prevrátil. To nič. Trochu neporiadku nie je na škodu. Neporiadok vraj podporuje kreativitu, tak možno ti napadne, kam utiekol. Kohút od babky. Nie veľmi vysoký, asi ako priemerný kohút, ale pribratý s bielo-modrými pierkami. Ako domáce zvieratko je neužitočný, nedá sa s ním maznať a vyprázdňuje sa na každom kroku. Včera však zmizol. Nevieš kedy, nevieš ako, nevieš prečo. Opieraš sa o radiátor a horúcimi prstami vyklopkávaš melódiu *Kohútik jarabí*. Neprirástol ti k srdcu, možno trochu, ale o to nejde. Najväčší problém je v tom, že si sa ráno nezobudil. Práve keď si zo seba zhadzoval perinu, ti svitlo, že je skoro poludnie a ty si zmeškal všetko, čo sa za jedno predobedie dá zmeškať. Teraz sa potuluješ po byte hľadáš ho v poličkách, pod kobercom, za knihami, a dokonca aj v prasklinách v stene. Vravel si mu, zostaň kde si, vonku zamrzneš, zomrieš od hladu, niekto si ťa chytí na polievku, a on len krok dopredu, dva kroky dozadu, zvalil sa na bok a zaspal. Hlúpa dedinská sliepka. Z nabíjačky vytiahneš mobil a zavolaš babke. O hodinu už sedíš v autobuse smerom k starým rodičom. Na záhrade nemajú veľa zvierat. Dáš si koláč, pozdravíš dedka, ale vraj sa „nemôžem zdržať, lebo dnes som už zmeškal všetko, čo sa dalo zmeškať“. Vbehneš do kurínca a všetky sliepky sa tvária vyľakane, nechtiac stúpiš na vajce a ono praskne a zrazu sliepky, ktoré sa aj tak netvárali prívetivo, ťa naháňajú a d'obú a škriabu a škriekajú, a ty sa so strachom skryješ do najbližšieho kúta a čakáš na tú správnu chvíľu,

kedy vyskočíš. Netrvalo dlho a „dámy“ obrátili pohľad na chlapa, ktorý práve vošiel. S krikom sa postavíš (a buchneš hlavou o strop), upaľuješ pomedzi sliepky, schytiš kohúta okolo krku a trieliš na autobusovú zastávku. Po ceste si všimneš, že skoro nedýcha, tak ho radšej zavesíš za nohy. Cesta domov bola zvláštna. Volala ti babka, ale ty si nezdvihol. Chcela len vedieť, čo to dnes malo znamenať, a či si somár, lebo normálni ľudia sa podľa nej nevkradnú do kurínca a nehádajú sa so zvieratami. Dúfa, že nedostanú žiadnu „mentálnu poruchu“ a neprestanú znášať vajíčka, lebo ak áno, tak si ju neprav. A ešte či máš na zajtra obed. Chvalabohu, kohút žije. Aj keď hneď ako ste prišli do bytu a dovolil si mu prechádzku po obývačke, narazil do kvetináča, vyzerá celkom pri zmysloch. Večer si si ho postavil k posteli a keď konečne prestal kikirikať, bolo už ráno.

V SKRINI

Propriorecepcia. Keď vieš, kde máš telo. Zmysel, ktorý sa zašifroval do tvojich svalov, kĺbov alebo je skrytý inde, a ešte si ho nezačal dekódovať. Si si vedomý toho, kde máš nohy a ako zmenia svoju polohu, keď začneš chodiť. Zatvor oči, vystri ruku pred seba a dotkni sa brady. Keď si ju trafil, je zjavné, že máš propriorecepciu. Ak nie, choď k doktorovi.

Z nosa mi tečie krv. Niežeby ma niekto zbil. Narazila som do rámu dverí. Nepýtaj sa ako. Ale môžem ti povedať prečo. Išla som po chodbe, v škole, a čo človek nečaká, stál tam on. Zelená košeľa, vlasy vyčesané do drdola vzadu na hlave, jemné strnisko, dokonalosť. Nechtiac som sa naňho zapozerala, začala som plánovať svadbu a vyberať mená pre naše deti... dievča Simona a bum! Ja na zemi. On nado mnou. Všade krv. Pulzujúca bolesť mi narážala do čela. Bola by som odprisahala, že dvere stáli najmenej sedem metrov ďalej.

Trapas.

Teraz sa krčím v skrini. Utekla som. Hompáľajúc sa pri behu z jednej strany na druhú som poriadne nevidela a skočila do jedinej prázdnej miestnosti, ktorú som našla. A tou je skriňa. Útulné miestečko plné zaprášených hudobných nástrojov. Tričko mám pravdepodobne posiate bordovými fľakmi a snažím sa dovolať mame. Bolo by to ľahšie, keby som chytila signál. Ale to nič. Počkám, kým všetci opustia školu, a tak vyjdem z vlastného brlohu.

Osobne si myslím, že jedna pravá realita neexistuje. Skôr ako povieš, že mi preskakuje, nechaj ma dohovoriť. K tomuto záveru som dospela z dvoch dôvodov. 1. To, čo vidíme, je len aktualizovaný obraz nášho očakávania.

2. Vzhľadom na to, že naše očakávania sa môžu líšiť, keďže každý si na prvý pohľad všimne niečo iné, a v mozgu sa informácie môžu premiestňovať rôzne, svet vidíme inak. Sú ľudia, ktorí vidia slová vo farbách alebo zvuky cítia vôňou.

Tiež je pravda, že každý žije vo vlastnom okamihu (to je fyzika, ale viem, ako ju neznášaš, tak mi jednoducho ver). Dôležité je, že neexistuje žiadne „teraz“, ktoré by platilo pre dvoch ľudí.

Skutočne, jedna pravá realita neexistuje.

Skrúcam sa, prevaľujem v (ne)priestore, dokonca sa pomodlím Otče Náš, a to nemám vo zvyku.

Do hudobnej miestnosti vošli žiaci. Na gramofóne pustili Edit Piaf *Non je ne regrette rien*. Dá sa to počúvať. Cítim prázdny žalúdok. Ako vo filme, vo vrecku sa mi ozve balík JoJo cukríkov. Našťastie. Keby ma tu našli, unavenú a zakrvavenú, poslali by na mňa políciu. Čo najnenápadnejšie ich otvorím a obleje ma sladká vôňa. Cez škáru sa predralo pár fotónov, a tak medvedíkov roztriedim podľa farieb, aby som si ich mohla v pohode vychutnať.

A tak tu sedím, kľáčim, plačem, vzlykám, a ty mi čítaš myšlienky. Keď ťa nudia, tak vypadni. Neprosila som ťa, aby si mi chodil po lebke a

kradol nápady. Aj tak som radšej sama. Pobyt v skrini mi vyhovuje. Ležím medzi saxofónmi a husľami a čakajú, že aj zo mňa vyjde tón. Strácam propriorecepciu a na okamih neviem, kde mám hlavu. Neprirodzene sa nakláňam na jednu stranu, v snahe dať svoje telo do rovnováhy.

Medvede mi zvnútra trhajú pazúrmí orgány. Chcú sa dostať ku chlapcovi, ktorý ma tu zamkol. Vraj keď ho odstránia, bude pokoj. Šťavnatým hlasom ma prosia o jeho adresu. Neviem, či im ho vydám do rúk, či mi bude chýbať alebo ho mám až priveľa a kúsok si budem môcť nechať. Aj by som ich vyvrátila... Ale farebné zvratky by zničili všetky nástroje. Triangel. Bicie. Dirigentská palička. Všetko by bolo posiate zapáchajúcou dúhou. Radšej neriskujem suspendáciu a mĺkvo si užívam boj o neho.

Fotóny stoja tesne pred mojím okom. Svetlo sa správa ako častica aj ako vlnenie. Častica, ktorá sa vlní. Alebo vlna, ktorá prechádza cez častice. Alebo častice, ktorých trajektória je vlna. To vyriešim neskôr. Hlavné je, že sa nedostanú ďalej, ako dovoľí moja gravitácia. Priťahujem ich natoľko, že neuniknú. Výsledkom toho je, že ma nič nevidí. Niečo ako čierna diera. Vidíme ju vďaka tomu, že je tmavšia ako okolitý vesmír. A okolo nej je horizont. Hranica.

Preto sa ku mne nikdy nedostaneš. Si tu, ale nie naozaj. Nosím ťa stále so sebou ako plyšového macíka. Riešiš mojich potencionálnych frajerov a plačem ti na ramene. Presne ako v romantických knihách dvaja zaľúbenci. Ibaže my nie sme zaľúbení. Vlastne sme. Ale inak. Určite nie naozaj.

NIKDY NIE SI SÁM

“Ale ale, na koho sme to narazili?” opýtal sa škodoradostný chlapčenský hlas z konca tmavej chodby. Daniela to zastavilo v strede pohybu, zmeravel ako socha. Srdce sa mu rozbúchalo od strachu. Zťažka nasucho prehltol. Ruky sa mu začali šialene potiť. Presne vedel komu ten hlas patrí. Rišov hlas by rozoznal úplne všade a za každých okolností. Nečakal ho tak neskoro po vyučovaní v škole. Netušil, čo bude nasledovať, ale ako zvyčajne to nebude nič príjemné.

Daniel sa pomaly otočil smerom odkiaľ ten hlas zaznel. Rišo sa s kamarátmi spoločne posmešne uchechtlí. Pomalým lenivým krokom šli smerom k nemu. Zakaždým mu urobili niečo iné, ale ani raz ho nenechali bez akejkoľvek ujmy. V duchu si len opakoval, “nedaj im najavo svoj strach, nedaj im najavo svoj strach.”

“Chýbala ti bitka, alebo si nám prišiel dať celé tvoje vreckové, aby sme ťa nezbili?” Povedal Rišo a so svojou partiou sa na seba spoločne uškrnuli. Daniel len mohol hádať, čo bude nasledovať v najbližších minútach.

“Len som b... bol na matematickom krúžku,” snažil sa odpovedať, bez toho aby vycítili, ako veľmi sa bojí, ale v polovici vety sa mu zlomil hlas.

“Zabudli sme, že šprt má v utorok po škole ešte aj trápnu matiku,” falošne sa usmial Rišo a vydal sa smerom k Danielovi, “vieš, my sme doteraz sedeli po škole, lebo nejaká žalobaba povedala učiteľke čo sme ti urobili. Nevieš, kto to tak náhodou urobil?”

Daniel len rýchlo pokrútil hlavou. Rišo bol na svoj vek veľmi vysoký, čím bez pochyb vzbudzoval rešpekt u rovesníkov. Mal hnedé vlasy siahajúce po plecía, ktoré neustále vyzerali ako masťné rezance.

Jeho dlhý nos bol skrivený od staršej zlomeniny, ktorá vznikla pri bitke v škole. Celý čas na Daniela ceril svoje krivé žlté zuby v jednom širokom úškrne. Jedným slovom, vyzeral odpudzujúco.

Rišovi sa táto záporná odpoveď nepáčila. Zovrel päšť, natiahol ruku a Daniela zasiahol priamo do nosa. Daniel sa zatackal mierne dozadu. Jeho okuliare spadli na zem so skleneným zarinčaním, ktoré sa však stratilo v hurónskom smiechu Rišovej partie. Rukami si prikryl boľavý nos a so strachom sa pozrel na chlapca, čo mu túto bolesť spôsobil.

“Prosím, prestaňte. Nič som vám neurobil. Tu máte vreckové, len ma nechajte na pokoji,” snažil sa obrániť Daniel, keď videl, že sa znovu približuje. Jeho hlas však bol trasľavý, čo Riša ešte viac nabudilo k ďalšiemu úderu.

“Počujete? Daniel chce ísť zas do skrinky, asi sa mu to naposledy páčilo,” povedal Rišo posmešne svojim kamarátom, zatiaľ čo prepočítaval drobné vreckové, ktoré schmatol Danielovi z ruky. Po tom, ako si vložil necelé tri eurá do zadného vrečka nohavíc, sa Daniel nestihol ani spamätať. Richard sa znovu natiahol a omráčil Daniela silným úderom do brucha. Daniel sa krčil od bolesti, neschopný akéhokoľvek pohybu alebo obrany. Jeden z kamarátov otvoril plechové dvere, Richard a ďalší z partie sa ho snažili násilne napchať do úzkej skrinky. Daniel sa snažil brániť, ale po omráčení bol dosť nemotorný. Plechové dvierka sa im podarilo s rachotom zavrieť a pár sekúnd na to bolo počuť tiché cvaknutie, ktoré znamenalo to, že sú zamknuté.

“Chalani, prosím, pustite ma von,” zabúchal párkrát na dvierka, no žiadna pomoc neprišla, namiesto toho sa mu len nahlas vysmiali. Ich hlasy sa vzdalovali až napokon úplne utíchli.

“Halóóó, prosím, je tu niekto? Pomôžete sa mi prosím dostať von? Som zamknutý v školskej skrinke,” volal Daniel zo skrinky ešte párkrát po tom, ako Rišo s družinou opustil školu. Pomoc však

neprichádzala. Na chodbe vládlo hrobové ticho. Bolo to zvláštne, zvyčajne je tu od rána rušno, no teraz o piatej večer nebolo na chodbe ani živej duše. Nemohol to nechať len tak. Nechcel byť na posmech celej školy a už vôbec nie, aby tu strávil noc. Najprv zatlačil do plechových dverí, no tie sa ani nepohli, snažil sa z vnútra odomknúť skrinku, no na to aby zámok povolil potreboval kódový zámok a heslo. Daniel si uvedomil, že túto skrinku dôverne pozná. Neustále ho zatvárajú do tej istej skrinky, pretože vedia, že ju tento rok nikomu nepridelili a jej predchodca asi nemal veľmi dobré hygienické návyky. Skrinka totižto aj po pol roku ešte stále páchla.

Daniel začínal pomaly panikáriť, nechcel tu stráviť celú noc. Rodičia by sa o neho určite strachovali a tak by ho po celom meste hľadali. Z čoho mal však najväčší strach, bolo to, že by o celej škole musel niekomu povedať, pretože mu už nikto neuveril, že sa tu zamkol sám od seba. Doteraz ho stále našiel nejaký žiak a dúfal, že to inak nebude ani teraz, no to začínalo byť čoraz menej pravdepodobné.

Keď už bol takmer zmierený s myšlienkou, ako tu strávi celú noc, zrazu začul na chodbe tiché šuchtavé kroky, ktoré boli čoraz bližšie.

“Halóóó, prosím, pomôžeš mi von? Som tu zamknutý,” začal kričať a pozeral sa do malej vetračky na skrinke. Všetko čo však videl bola rozmazaná šmuha, ktorá sa priblížila k skrinke a začala bez slova ťukať kód, aby sa odomkla zámka. Daniel sa po otvorení skrinky od toľkej nedočkavosti potkol o vlastnú nohu a s tlmeným rachotom spadol na zem. Do nosa mu okamžite vystrelila ostrá bolesť.

“Au,” skrivil tvár od bolesti, posadil sa a chytil si nos, ktorý síce nebol zlomený, za to krvácal. Šmuha si k nemu kľakla a nasadila mu okuliare. Až potom si všimol, že je to menšie dievča, ktoré má blond vlasy a jeden zapletený pramienok vpredu. Usmievala sa, nie posmešne, ale milo. V modrých očiach však Daniel zahliadol kopu otázok.

Napravil si okuliare na boľavom nose a pomaly sa postavil. "Ďakujem, že si ma odtiaľ dostala," povedal jednoducho a čakal kopu otázok, no dievča na neho len nemo pozeralo.

"Ako sa voláš?" opýtal sa, aby ju aspoň kúsok rozptýlil. Sledovala jeho krvácajúci nos, no následne na to svoj pohľad sklonila na studený betón na školskej chodbe.

"Potrebuješ to ošetriť," povedala po chvíli, akoby vôbec nezaregistrovala otázku, ktorú Daniel pred chvíľou položil.

"Ja viem, ale bude to musieť počkať domov," odvetil jej a krv si opatrne utrel chrbtom dlane, pričom mu na ruke ostala sýtočervená škvrna.

"Ideme na ošetrovňu," povedala a opatrne ho potiahla za rukáv jeho čierneho trička. Bol len o kúsok vyšší od nej, ale za to aj tenší.

Prechádzali na koniec chodby, do ľavého krídla budovy, "čo si vlastne robil v tej skrinke?" opýtalo sa dievča zrazu, ale pohľad venovala chodbe pred sebou. Bola zvláštna. Určite toho veľa nepovedala, ale aj napriek tomu sa tešila zo spoločnosti. Akoby sa dlho s nikým nerozprávala.

"Ak ti mám pravdu povedať, dostali ma tam spolužiaci z inej triedy," Daniel o tom nechcel veľmi rozprávať, ale z neznámeho dôvodu chcel byť úprimný.

"Takže ťa šikanujú?" opýtala sa opatrne.

"Dá sa to tak povedať," odvetil a sklonil hlavu od hanby, že sa ešte stále nevie ani po takom dlhom čase ubrániť.

"Mal by si to niekomu povedať. Možno sa bojíš, ale nikdy nie si sám," Daniel jej na to už neodpovedal. Dievča malo pravdu, no aj tak mal z toho strach. Mohlo sa predsa stať, že mu to nikto neuverí a len sa to všetko zhorší.

Na ošetrovni si umyl krvavú ruku a spolu našli papierové utierky, ktoré by mohli zastaviť krvácanie. Chvíľu sedel v predklone, aby sa mu zastavilo krvácanie. Neznáma na neho len nemo civela, po chvíli

mu pomohla vstať a zamierili k hlavnému východu.

“Povieš mi prosím konečne, ako sa voláš?” opýtal sa ešte raz Daniel.

Dievča mierne otočilo hlavu jeho smerom tak, aby ho mohla vidieť aspoň kútikom oka a odvetila: “Rebeka.”

“Môžeme byť kamaráti, ak chceš,” povedal a dievča to mierne prekvapilo, no zároveň aj potešilo, akoby žiadneho kamaráta už dlhšiu dobu nemala. V očiach sa jej objavili iskričky.

“To sa mi páči,” usmiala sa.

Daniel si až teraz všimol, že za sebou Rebeka zanechávala mokré stopy. Nevedel si však vysvetliť ich príčinu. Neboli to stopy, ako keď prejdete cez mláku a po pár krokoch je už vaša noha opäť suchá, tiahli sa po celej chodbe, odkiaľ prišli, akoby mala úplne do nitky premočené topánky.

“Rebeka, ty máš mokré topánky?” opýtal sa opatrne. Bol otočený chrbtom k nej a sledoval mokré stopy, ktoré sa ťahali od konca chodby.

“S kým sa to bavíš?” opýtal sa známy hlas za jeho chrbtom. Strhol sa, pretože to nebol hlas Rebeky. Otočil hlavu smerom odkiaľ hlas prichádzal. Oproti nemu stál jeho starší brat Samuel.

“No predsa s Rebekou,” pozrel sa na miesto, kde predtým stála Rebeka, ale prekvapivo tam žiadne dievča nestálo. Na mieste, kde pôvodne stála, ostal len jeden pár mokrých stôp. Zmätené sa poobzeral okolo seba a hľadal, kde sa asi mohla vypariť, pretože stopy ďalej nepokračovali, akoby sa vyparila. Samuel sa na neho zvlášťne neveriacky pozrel.

“Nevidel si to dievča, ktoré so mnou teraz šlo?” opýtal sa Daniel. No Samuel len mierne pokrútil hlavou nie.

“Čo sa ti stalo?” opýtal sa opatrne Samuel.

“Nemôžem ti o tom porozprávať až doma?” Daniel odpovedal otázkou.

“Tak teda poďme, prišiel som po teba, pretože mamka sa už bála,” povedal po chvíli Samuel a Danielovi neostalo nič iné, hoci chcel prehľadať celú školu. Bolo už neskoro večer. Rozhodol sa, že sa zajtra poobzerá po škole a nájde Rebeku, aby sa jej mohol ešte raz poďakovať za to, že ho dostala zo skrinky.

Ráno ju šiel hľadať. No žiadnu Rebeku, ktorá mu včera pomohla na celej škole nenašiel. Po Rebeke sa zľahla zem, akoby ani neexistovala. Daniel najprv nevedel, čo má robiť. V skrinke si po vyučovaní našiel odkaz, na ktorom bolo ceruzou napísané: “Nikdy nie si sám.” Nevedel kto mu to tam vložil ale vo svojom vnútri vedel, komu môže povedať o celej šikane a bude mu veriť. Samuel.

“Ahoj, máš čas? Môžem sa ti s niečím zveriť?” opýtal sa Daniel svojho brata po príchode zo školy. Sedeli v izbe. Nad ich mestom sa akurát tiahol sivý mrak, ktorý predpovedal silný dážď. Izba bola aj preto tmavšia než zvyčajne.

“Najprv som o tom nechcel rozprávať, pretože som sa bál, že by som to len zhoršil, alebo, že by mi niekto neuveril ale mám pocit, že ty mi budeš rozumieť viac ako mamka alebo otec,” sedeli na posteli a Daniel v ruke žmolil kúsok periny. Šlo to z neho ako z chlpacej deky, našťastie má jeho brat dosť trpezlivosti a tak len ticho počúval.

“V škole si zo mňa chalani najprv začali ťahovať, kvôli tomu, ako vyzerám, ako sa učím a už asi 3 mesiace si to na mne vybijajú aj fyzicky. Vieš, že ja sa neviem brániť ani tebe, keď sa mlátíme a navyše, oni sú v prevahe. To oni ma zvyčajne zatvárajú do skrinky. Aj v ten deň, čo si po mňa prišiel až do školy, som bol v skrinke, aj keď si ma z nej nevytiahol ty. Bolo to jedno dievča. Kúsok mladšie odo mňa. Volá sa Rebeka, ale po tom ako si ma uvidel ty, sa vyparila,” Samuelovi sa menila nálada po každej vete, čo povedal Daniel. Najprv len prikyvoval, potom Daniel v jeho očiach zahliadol hnev a napokon prekvapenie, keď vyslovil meno Rebeka.

“Mal by si to povedať rodičom. Táto situácia sa musí riešiť s vedením školy. Ak ani to nepomôže, zavolaj mňa,” povzbudzujúco mu potľapkal po ramene, následne si hlboko povzdychol, pretože vedel, že by mal Danielovi povedať, čo sa stalo v časoch, keď tú školu ešte navštevoval sám.

“Vlastne to nie je všetko čo som ti chcel povedať. To dievča Rebeka... Jedna chodila so mnou do triedy, kým sa neutopila v bazéne,” povedal opatrne Samuel. Daniel na neho hľadel zmätene. Robil si z neho srandu, alebo to myslel jeho starší brat vážne? Cítil sa ako blázon, následne chcel niečo povedať, ale Samuel ho zastavil, “viem... je to zvláštne, ale neviem si nijak inak vysvetliť to, že si sa rozprával so vzduchom.”

Daniel na neho nemo hľadel. Samuel zrazu zo šuflíka v nočnom stole vytiahol fotku celej jeho triedy a ukazovákam namieril presne na dievča, ktoré videl Daniel na chodbe. Bola to Rebeka. Nemohol uveriť tomu, čo počul. Bol zmätený, pretože on Rebeku videl, ako skutočnú a živú aj napriek tomu, že bola už pár rokov mŕtva. Zároveň mu však začínalo všetko dochádzať. Aká bola prekvapená, keď jej povedal, že budú kamaráti, že bola kúsok plachá a tichá. No najmä, prečo za sebou nechávala mokré stopy.

Náhle potriasol hlavou. Nemohla to byť pravda, možno to celé naplánoval jeho brat, aby si z neho vystrelil. Odmietal mu veriť. Zahľadel sa na svojho brata, no jeho tvár nejavila žiadne známky posmechu, práve naopak, tváril sa smrteľne vážne, mierne smutne, akoby bol s Rebekou kedysi dávno kamarát.

“Prečo sa utopila?” opýtal sa Daniel po chvíli. Chcel o nej vedieť viac.

“Od prvého ročníka sa jej pár ľudí smialo za to ako vyzerá. Sám veľmi dobre vieš, aké dokážu byť deti kruté. Dievčatá ju nejako nechceli prijať medzi seba. Vtedy som s ňou trávil veľa času ja. V treťom ročníku sa začala snažiť o to, aby si ju všimli. Chcela na

seba upútať pozornosť, aby sa s ňou skamarátili. Nech robila čo chcela, nedarilo sa jej to. Na plaváreň som s nimi nechodil, pretože som víkend predtým dostal zápal pľúc. Vraj sa predvádzala pred dievčatami, pošmykla sa na okraji bazéna, udrela si hlavu, a kým ju vytiahli z bazéna, nebolo jej pomoci,” v Samuelovi sa opäť prebudili staré spomienky na usmievavú Rebeku. Bol rád, že ju mohol spoznať a byť jej kamarátom. Bolo mu však ľúto, že tu nie je aj teraz.

“Prečo za ňou niekto neskočil do bazéna hneď?” opýtal sa Daniel.

“Vraj si dievčatá mysleli, že chce zase upútať pozornosť tým, že zadržala dych pod vodou, preto nevolali pomoc hneď,” zo Samuelovho hlasu šlo čoraz viac počuť smútok. Daniel cítil, že už by sa viac nemal vypytovať, preto ostal už len ticho sedieť so sklopeným pohľadom na tmavomodrý koberec.

Po tom ako prišla Danielova mama do školy za jeho triednou ho Richard s jeho partiou prestali šikanovať. Radšej sa mu začali vyhýbať.

O pár dní neskôr ju zahliadol opäť. Rebeka. Stála na konci chodby a pozerala sa na neho, bez jediného pohybu. Nakoniec zdvihla ruku do vzduchu, priateľsky zamávala a usmiala sa na neho hrejivým úsmevom. Daniel jej s úsmevom gesto opätoval. Napokon, keď sa už pomaly začala z chodby vytrácať ako para, potichu povedala: “budem tu pre teba

vždy, Daniel.” Jej slová ostali visieť vo vzduchu. Daniela ovial studený vánok, z čoho mu prebehol mráz po chrbte. Ešte chvíľu sledoval prázdnu chodbu, ktorá po nej ostala, po tom ako sa vyparila. Následne si uvedomil pravdivosť jej slov. Človek nikdy nie je sám. Pousmial sa nad slovami mŕtveho dievčaťa a následne odišiel...

VALEKOVÁ RADKA, 18 rokov

VŠADE

Všetko to začalo tam; kde sa pán N· zmestil· Nebo to veľký ani malý chlap; skôr taký akurát· Od večných vekov bol pán N· účtovník na mestskom úrade; a čo by to bol za úrad, keby sa tam neriešila každá omrvinka zo života ostatných občanov· Preto po nejakom čase pánovi N· narástli veľké uši; ktoré nikdy nič neprepočuli· To bola; ale iba jedna malá vlastnosť pána N· Okrem veľkých uší mal aj tendenciu sa všade vopchať· Do každého nevyplneného miesta v dialógoch ostatných· Aj preto sa mu občania za chrbtom posmievali a prezývali ho pán Všadebol· No pán N· počul aj toto a jeho nové meno sa mu aj zapáčilo; preto sám seba začal oslovovať a všade predstavovať ako pán N· Všadebol· Ale nikdy nie je dobré; že pán N· bol všade· A preto sa všetko skončilo aj tam; kde sa pán N· zmestil·

CHIROMANTIA

Pozerám na svoju dlaň a vidím na nej veľa cestičiek. Poznám z nich iba jednu. Jej názov je čiara života a keď privriem oči, tak môžem si všimnúť ako mi obieha okolo palca. Mohlo by to znamenať, že môj život je a bude pevný ako je pevný kruh. V tomto geometrickom tvare sa nachádza moja rodina, priatelia a moje záľuby. Všetky tieto veci tvoria ten silný kruh na mojej ruke a kreslia mi život.

Čiaru lásky alebo srdca som doteraz nepoznala spolu s dvomi ďalšími čiarami rysujúcimi sa hneď pod ňou. Túto ryhu lásky mám umiestnenú najvyššie a je najvýraznejšia. A má byť prečo. Na svoje rozhodnutia zvyčajne používam srdce a nie hlavu. Preto mi možno čiara hlavy končí v polke dlane a nie je dokončená. Hlava si nemôže vyberať, nemá ako-keby na to právo. To srdce mi rozkazuje, čo je v živote najlepšie. Preto možno nemám až také starosti a trápenia ako niektorí iní ľudia.

Môjmu srdcu dôverujem, lebo viem, že s ním budem navždy šťastná. Prebývajú v ňom totiž ľudia, ktorých nadovšetko milujem a nechcem stratiť. No ale, ak si myslíte, že sa do môjho srdca natisnete iba tak, ste na veľkom omyle. Moje srdce nie je nočný bar, do ktorého môžete prichádzať alebo odchádzať, kedy sa vám zachce. Je skôr ako veľký hrad s mohutnými bránami a ak chcete tieto brány prekonať, musíte si počkať nejakú dobu, kým ich vám ja sama neodomknem.

Ľudia ma hlavne poznajú preto, lebo vedia, že im vždy podám pomocnú ruku a nikdy ich nesklamem. Ale neviem presne povedať, či moja dlaň hovorí to isté čo ja.

MOJE RÁNO

Crrrrn!!! Budík. Pomaly otváram oči, ale nič nevidím. Je tma, čierna hlboká tma. Pozriem sa cez okno na oblohu. Nebo je sivé, v rannom tichu vládnucim teraz v internátnej izbe počujem kvapky dažďa padajúce na parapetnú dosku. V myšlienkach si pripomínam dôležitosť daždnika v dnešný deň. Rozospatá sa posadím, dotknem sa môjho oblečenia, ktoré som si večer nachystala, aby som nebudila spolubývajúcu vŕzgajúcou skriňou. Chytím krvavo červený sveter, je mäkký a príjemný na dotyk. Oblečiem sa a moje kroky

mieria do kúpeľne. Keď v ústach pocítim chuť zubnej pasty, trochu ma to preberie a aj do zrkadla sa mi lepšie pozerá. Pri česaní vnímam, ako mi zúbky hrebeňa rozpletajú moje neposlušné orieškové vlasy. Po opätovnom pohľade do zrkadla som spokojná s odrazom, ktorý sa na mňa usmieva. V duši ma začína hriať pocit, že ma dnes čaká usmievavý a pekný deň. Prstami hľadám kľúče, snažím sa ich zmocniť tak, aby nevydali žiaden zvuk. No aj tak zahrkocú a spolubývajúca sa zamrví v posteli. Po špičkách kráčam ku dverám, so zatajeným dychom odchádzam. Počujem ako my v bruchu vyhrávajú muzikanti, a tak radosť na raňajky srší z každej mojej bunky. Radosť strieda sklamanie, na bielom tanieri sa na mňa usmievajú iba štyri tenké a červené kúsky paradajky. Moje chuťové poháriky si aj tak vychutnávajú každé sústo. Pomaly pijem vlažný čaj a začínam vnímať zimu, ktorá ma čaká za oknami. Leje ako z vreca a ešte k tomu fúka chladný vietor. Už teraz viem, že budem mať mokré topánky, neznášam pocit, keď mi premoknú aj ponožky. Kráčam sama, spoločnosť mi robí zvuková kulisa čulého dopravného ruchu. Keď dorazím na stanicu, vlak už čaká. Ani v ňom nie je prívetivejšie, no ja si aj tak znovu zdriemnem...

GAMORA

KLADIVÍKOVÁ LENKA, 14 rokov

MAJÁK

Stojíš tam sám, nekonečne dlho. Všetky tvoje sny odniesol príliv do krajiny nekonečného mora. Čas pre teba už nemá nijakú cenu. Robíš to isté každý deň, zas a znova. Nekonečný stereotyp. No vieš, že ak raz vyhasneš, stratia sa. Budú z nich malé bludičky, ktoré si vezme dno mora. Tvoja úloha je preto veľmi dôležitá.

Všímaš si ich každý deň. Závidíš im. Ich voľnosť, bezstarostnosť. Chcel by si okúsiť ich slobodu. Ty však len stojíš a svietiš im na cestu. Sú od teba závislí, hoci si to neuvedomujú. Nevedia, kto v skutočnosti si. Nevedia, že aj ty máš city. Nevedia, že nebyť teba, tak ich lode stroskotajú. Nevedia...

Jediné tvoje potešenie je ona. Nechodí sem často, no vždy, keď príde, tvoje svetlo svieti silnejšie ako obyčajne. Ona je dôvod, prečo sa umáraš každý večer na pokraj síl. Vieš, že vidí tvoje svetlo, aj keď je na konci sveta. Kvôli tebe sem vždy dokáže nájsť cestu. Chvilu s ňou, sú tie najkrajšie v tvojom živote. Spomínaš na ne, keď je preč. Možno sa raz nevráti a tebe zostanú len spomienky. No budeš svietiť navždy. Pre ňu. Aby mohla plávať po večných moriach bez strachu, že sa niekedy stratí.

Zoznam zúčastnených škôl

ZŠ Čadca, M. R. Štefánika 2007
ZŠ Galanta, Sídliisko SNP 49
ZŠ Giraltovec, Budovateľská 164
ZŠ s MŠ Hriňová, školská 1575
ZŠ Košice, Drábova 4
ZŠ Moldava nad Bodvou, Československej armády 15
ZŠ s MŠ Pohorelá, Kpt. Nálepku 878
ZŠ Š. M. Daxnera, Rimavská Sobota
Spojená škola ZŠ Svidník, Centrálna 464
ZŠ Topoľčany, Škultétyho 11
ZŠ s MŠ Ondreja Štefku Varín
ZŠ Veľký Krtíš, Nám. A. H. Škultétyho 9
Súkromná ZUŠ Fantázia, Svit, Ul. SNP 145/9
ZUŠ J. Melkoviča, Stará Ľubovňa, Okružná 9
ZUŠ Veľký Krtíš, Poľná 1
Gymnázium K. Štúra, Modra, Nám. slobody
Gymnázium L. Novomeského, Senica, Dlhá 12
Bilingválne gymnázium M. Hodžu, Sučany
Gymnázium Topoľčany, Ul. 17. novembra 1180
Gymnázium A. H. Škultétyho, Veľký Krtíš
SOŠ pedagogická Modra, Sokolská 6

Obsah

Vyhodnotenie XXVIII. ročníka celoslovenskej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe „Škultétyho rečňovanky“	3
Zoznam autorov ocenených prác XXVIII. roč. „Škultétyho rečňovaniek“	4
LEHETOVÁ Kamila: Zmrzlina	6
Muchotrávka; Môj svet	7
Mama	8
Hravé leto	9
KOLLÁR Cyril Ján: Bublina	10
Moja vlasť; Moje mesto	11
BODNÁRIKOVÁ Alžbeta: Mama	13
Huby a voda; Môj vzor	14
Tatry	15
JELEŇOVÁ Ema: Za slnkom; Na babkinej povale	16
xxx	17
STREŇKOVÁ Tina: Jar; Leto; Bahniatka	18
Na konci leta	19
Z môjho denníka	20
KMEC Daniel: Tajomstvo lesa	24
MAJEROVÁ Juliana: O mačkách podnikateľkách	26
BARNOVSKÁ Mária: xxx; xxx	28
xxx; xxx	29
ARENDÁČOVÁ Elia: xxx	30
prvá hodina cvalu	31
BARNOVSKÁ Mária: Pekná, múdra, aj variť vie	32
Hrdinka	33
IBRAHIMI Marianna: Silnejší prežije	36
JENČÍKOVÁ Lucia: Duša	41

LITAVSZKÁ Vivien: Ružové okuliare	43
Pán zmrzlínár	44
ŠEBESTOVÁ Monika: Chlast	45
Prosím, promiň	46
Strom nadějí	47
Taxík	48
LANGOVÁ Barbora: z dreva; pri písaní sočky	49
V spoločnosti; dostala si kvety z papiera	50
MARTIŠKOVÁ Magdaléna: fatamorganické divadlo a ďalšia zelená	51
serpentíny; prečesávanie parkoviska	52
BAJNÓCZYOVÁ Andrea: xxx; xxx	53
xxx; xxx	54
x	55
LANGOVÁ Barbora: Z odpadkového koša	56
V skrini	57
TOMPOŠOVÁ Sára Mária: Nikdy nie si sám	60
VALEKOVÁ Radka: Všade; Chiromantia	68
Moja ráno	69
KLADIVÍKOVÁ Lenka: Maják	71
Zoznam zúčastnených škôl	72
Obsah	73

Škultétyho rečňovanky 2019

**Zborník ocenených prác XXVIII. ročníka celoslovenskej súťaže
vo vlastnej literárnej tvorbe**

Zostavila: Mgr. Danka Šagiová

Zodpovedná: Mgr. Zuzana Unzeitigová

Vydala: Banskobystrický samosprávny kraj
Hontiansko-novohradská knižnica
A. H. Škultétyho Veľký Krtíš

Počet strán: 76

Náklad: 100 ks

Text neprešiel jazykovou úpravou

Vydanie: prvé

Rok vydania: 2019

Tlač: GARMOND Nitra

ISBN 978-80-85577-49-5

EAN 9788085577495